

Redaktionellt U&D 32:2

Varmt välkomna till det andra numret i årgång 32 av *Utbildning & Demokrati*, som innehåller fyra artiklar och två recensionsessäer. I numrets första artikel, *KAMPEN OM KUNNSKAP I LÄRERUTDANNING: EN ANALYSE AV KUNNSKAPSFORMER I DE INTEGRERTE UTDANNINGENE I NORGE*, undersöker *Monika Merket* utvecklingen av verksamhets-integrerad lärarutbildning i Norge mellan åren 1999–2018. Särskilt fokus ligger på hur synen på relevant professionskunskap skrivs fram i de nationella styrdokumenterna samt hur denna syn har kommit att förändras under den studerade tidsperioden. Genom att analysera nationella utbildningsplaner visar hon hur det har skett en förändring, där en tidigare stark betoning på erfarenhetsbaserad kunskap minskat till förmån för en starkare betoning på forskningsbaserad kunskap. Det teoretiska ramverket i analysen är hämtat från Basil Bernsteins läroplansteoretiska diskussioner om kunskapsdiskurser, klassificering och inramning. I artikelns avslutande delar efterlyser författaren bland annat fler nyanserade diskussioner om innebörden av forskningsbaserad kunskap och om de inbördes relationer mellan olika kunskapsformer som uppstår i de norska lärarutbildningarna.

Den andra artikeln *ETT DEMOKRATISKT OCH BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE: EN STUDIE OM EN KOMMUNS INSATS RIKTAD MOT SKOLOR I UTSATTA OMRÅDEN* har skrivits av *Helen Fransson* och *Johannes Lunneblad*. De har studerat en kommunalt organiserad samverkansinsats där avsikten är att förbättra barns villkor i området med sociala och ekonomiska utmaningar. Empirin har samlats in genom intervjuer med rektorer, koordinators och processledare på fyra grundskolor i fyra olika stadsdelar i en av Sveriges större städer. Analysen visar hur insatsen både beskrivs som ett sätt att ge barn och vuxna i stadsdelen inflytande i arbetet med närområdet och som ett sätt att kontrollera icke önskvärda delar av lokalsamhället. Även om det inte nödvändigtvis finns någon motsättning mellan att arbeta för demokrati och mot kriminalitet så har det över tid skett ett perspektivskifte. Studiens resultat synliggör sammantaget att problem vars orsaker tidigare sågs som sociala allt oftare kommit att diskuteras i termer av kriminalitet, vilket får konsekvenser för den lokala samverkan.

Den tredje artikeln, *BLIR DU ENSAM, LILLE VÄN? EN LÄROPLANS-TEORETISK STUDIE OM MEDBORGARIDEAL I DEN SVENSKA FÖRSKOLAN*,

av *Jenni Nilsson*, belyser hur medborgarideal i läroplanen för de allra yngsta medborgarna formuleras i en växelverkan mellan nationella och globala arenor. Två läroplanstexter studeras: Pedagogiskt program för förskolan (Socialstyrelsen 1987) och Läroplan för förskolan 2018 (Skolverket 2018). Den tid som förflutit mellan att dessa båda läroplanstexter kommit till präglas av stora organisatoriska och ideologiska förändringar inom förskolan. Studiens resultat visar hur medborgarskapsideal över tid förskjutits från horisontella relationer som betonar tillhörighet och gemenskap, mot vertikala relationer mellan individ och stat, där ägande och rättigheter står i fokus. Författaren reflekterar vidare över hur denna förskjutning kan inverka negativt på vissa aspekter av demokrati såsom gemenskap, tillhörighet och omsorg.

I den fjärde och sista artikeln, *STUDENTEXAMEN UNDER 1900-TALETS BÖRJAN: EN STUDIE AV STUDENTPROVSFRÅGOR I MODERSMÅLET MELLAN ÅR 1901–1930*, undersöker *Lars Andersson Hult* vilka ämnes- och kunskapsideal som framträder i de provfrågor som ställdes till läroverkselever i ämnet modersmål under de första decennierna av det förra seklet. Med ett särskilt intresse för historieämnet och så kallade samtidsfrågor, analyseras provfrågorna för att spåra samhällets påverkan på frågans innehåll, kunskapsyn och ämnessyn, med bland annat didaktikern Sødning Jensens kategorier för undervisning. Studiens resultat visar bland annat att eleverna föredrog att besvara uppsatsämnen som var kopplade till historieämnet och att det fanns en kontinuitet i historieuppsatserna, som präglades av ett objektivistiskt ämnes- och kunskapsideal. Frågorna i samtidsuppsatserna uppmuntrade både till redogörande av kunskaper, men även till mer generella färdigheter såsom argumentation och resonemang, vilket därför kan relateras till Sødning Jensens kategori för formell undervisning.

Numret avslutas med två recensionsessäer. Den första är skriven av *Gunnlaugur Magnússon* och behandlar Frida Beckmans bok *Postmodernismen*, med ett särskilt fokus på hur postmodernism ofta använts felaktigt i skoldebatten. Den andra är skriven av *Sara Irisdotter Aldenmyr* och berör frågan om entré och exit i avhandlingsarbetet, där hon på ett intressant sätt diskuterar betydelsen av förförståelse och kunskapsbidrag i två aktuella avhandlingar.

Sist men inte minst vill vi rikta ett varmt tack till Sören Högberg som under många år varit en uppskattad del av redaktionen, och nu har slutat.

Redaktionen